

Illustratie: Hein de Kort

Geef president ECB stem bij begrotingsbeleid lidstaten

Wat Duisenberg in Nederland wel deed, verzuimde hij te doen in de Europese Unie

Ruud Lubbers en Paul van Seters

aan de vooravond van de verkiezingen ligt voor ons het rapport van de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel. Commissievoorzitter Jan de Wit adviseerde de Tweede Kamer om het tweede deel van het onderzoek nogvóór het komende zomerreces te starten. Dit advies onderschrijven wij, want de tijd dringt.

Snelheid is ook geboden omdat de Amerikaanse president Obama inmiddels zijn wetsvoorstel voor ingrijpende hervorming van de financiële sector — oprichting Consumer Financial Protection Agency, strikte regulering van handel in derivaten, de Volcker Rule, en nog veel meer — veilig door de Senaat heeft geloodst. Inzet van dit wetsvoorstel is dat banken weer dienstbaar zijn aan burgers en bedrijven, en er grenzen worden gesteld aan hebzucht.

Alles wijst erop dat de Amerikaanse president eind juni bij de

De bankpresident van onze ene munt werd een onderwijzer die in zijn klas geen orde kon kouden

G20-top in Toronto mondiale voorstellen zal doen om het financieel stelsel houdbaar te maken en te beschermen tegen de verwoestende werking van het casinokapitalisme. Obama lijkt daadkrachtiger dan de Europese Unie.

Die EU kreeg intussen haar handen vol aan Griekenland en de bescherming van de euro. Eindelijk is de EU wakker geschud. In het laatste decennium van de vorige eeuw hadden de zogeheten convergentiecriteria weliswaar een prima rol gespeeld om na het Verdrag van Maastricht tot één solide munt te komen, maar het Stabi-liteits- en Groeipact bleek vervolgens een wassen neus.

Nadat Wim Duisenberg de eerste president van de Europese Centrale Bank was geworden, maakte hij zich terecht wel druk over het optimale monetaire beleid. Maar onder druk van de lidstaten en het groeiend intergouvernementele karakter van de EU bleef hij volstrekt passief met betrekking tot het begrotingsbeleid van de diverse eurolanden.

Als president van de Nederlandse Bank uitte Duisenberg zich, in het voetspoor van zijn voorganger Jelle Zijlstra, herhaaldelijk en publiekelijk kritisch over het Nederlandse begrotingsbeleid. Dat bleek nuttig. Als president van de ECB zweeg hij echter en maanden de regeringsleiders van de euro-

landen hem te zwijgen. Fout! En die slechte traditie werd voortgezet onder Jean-Claude Trichet, de huidige president van de ECB.

Het Stabi-liteitspact verzuimde een heldere opdracht aan de president van de ECB te geven; en de president verzuimde die rol te claimen. Zo was er wel monetair beleid, maar de bankpresident van onze ene munt werd als het ware de onderwijzer die in zijn klas — de euroklas dus — geen orde kon houden. En nu zitten wij met de gebakken peren. Eén munt vraagt een president die verzet kan plegen en waar men niet omheen kan. Een gemeenschappelijke munt kan niet zonder.

In Nederland is er nu de prudente, evenwichtige rapportage van de commissie-De Wit. Daarin valt te lezen hoe het casinokapitalisme de Nederlandse belastingbetaler op hoge kosten joeg, omdat onze financiële autoriteiten geen kans zagen in te grijpen. De meest spraakmakende zaken zijn ABN Amro, Icesave en DSB. In het rapport valt te lezen hoe minister van Financiën Wouter Bos het als zijn

Vereniging van jonge bankiers uit heldere en markante kritiek op het casinokapitalisme

taak zag de zwartepiet bij de president van de Nederlandsche Bank, Nout Wellink, te leggen, en hoe deze laatste vervolgens verklaarde 'dat hij helaas het kleine gaatje niet zag' om de verklaring van geen bezwaar te onthouden.

Zo triomfeerde het casinokapitalisme in naam van het aandeelhoudersbelang en vanwege de verkrampte wil alles te doen om niet 'nationaal' over te komen (de Anton Veneta-chantage zijdens de Europese Commissie). Ook bij Icesave en DSB had juridisch purisme de overhand op gezond verstand. Hoe de Tweede Kamer uiteindelijk over deze zaken zal oordelen, zullen wij af moeten wachten.

Gelukkig zijn er ook prille tekenen van hoop. De Code Banken kan verbeterd en Fier, de vereniging van jonge bankiers, uit heldere en markante kritiek op het casinokapitalisme. Wij zijn benieuwd wat er over een paar weken gaat gebeuren bij de G20. En of de president van de Europese Centrale Bank het gezag krijgt wat zo nodig is om de lidstaten tot begrotingsdiscipline te brengen.

Welk nieuw kabinet er ook komt, het is tijd dat Nederland frontaal positie kiest.

Ruud Lubbers is oud-premier en Worldconnector, Paul van Seters is hoogleraar Universiteit van Tilburg.

